Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
ATHANASIOSA RANTOSA,
predstavljeni 23. februarja 2021 [1]

Zadeva C-603/20 PPU

SS
proti
MCP

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo High Court of Justice (England & Wales), Family Division (višje sodišče (Anglija in Wales), družinski oddelek, Združeno kraljestvo))

„Predhodno odločanje – Nujni postopek predhodnega odločanja – Območje svobode, varnosti in pravice – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Uredba (ES) št. 2201/2003 – Pristojnost, priznavanje in izvrševanje sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo – Člen 10 – Pristojnost v primerih odvzema otroka – Otrok, neupravičeno premeščen v tretjo državo, v kateri je pridobil običajno prebivališče – Korist otroka – Pristojnost, ki jo sodišča v državi članici, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo, obdržijo brez časovne omejitve“

I. Uvod

1. Deklico z britanskim državljanstvom, ki je običajno prebivala v Združenem kraljestvu, je njena mati neupravičeno premestila v tretjo državo, v obravnavani zadevi Indijo, kjer je deklica pridobila običajno prebivališče. Dekličin oče je pri britanskem sodišču vložil tožbo, s katero je predlagal otrokovo vrnitev v Združeno kraljestvo in pravico do stikov.

2. Ali je to britansko sodišče v skladu s členom 10 Uredbe (ES) št. 2201/2003 [2] pristojno za odločanje o taki tožbi? To je v bistvu vprašanje, ki ga je postavilo High Court of Justice (England & Wales), Family Division (višje sodišče (Anglija in Wales), družinski oddelek, Združeno kraljestvo).

3. Tako je treba v obravnavani zadevi preučiti ozemeljski domet in pogoje za uporabo člena 10 te uredbe.

4. Ob koncu analize bom ugotovil, da v primerih, ko je otrok odvzet in premeščen v tretjo državo, sodišča države članice, v kateri je ta otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali neupravičenim zadržanjem, brez časovne omejitve obdržijo svojo pristojnost, vključno s položajem, ko navedeni otrok pridobi običajno prebivališče v tej tretji državi.

1 Jezik izvirnika: francoščina.

2 Uredba Sveta z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 243). Uredba št. 2201/2003 se imenuje tudi „Uredba Bruselj IIa“.

II. Pravni okvir

A. Mednarodno pravo

5. Konvencija o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju, uveljavljanju in sodelovanju glede starševske odgovornosti in ukrepov za varstvo otrok, sklenjena v Haagu 19. oktobra 1996 (v nadaljevanju: Haaška konvencija iz leta 1996), določa pravila, katerih namen je izboljšati varstvo otrok v mednarodnih razmerah ter se izogniti sporom med pravnimi sistemi držav podpisnic glede pristojnosti, prava, ki se uporablja, priznavanja in izvajanja ukrepov za varstvo otrok.

6. Člen 7 te konvencije določa:

„1. Če je bil otrok nezakonito odpeljan ali zadržan, organi države pogodbenice, v kateri je imel otrok, tik preden je bil odpeljan ali zadržan, svoje običajno prebivališče, obdržijo svojo pristojnost, dokler otrok ne pridobi običajnega prebivališča v drugi državi in

(a) vsaka oseba, institucija ali drug organ s pravico do varstva in vzgoje ne privoli, da je otrok odpeljan ali zadržan, ali če

(b) otrok biva v tej drugi državi vsaj eno leto, potem ko je oseba, institucija ali drug organ s pravico do varstva in vzgoje izvedel ali bi moral izvedeti za kraj, v katerem je otrok, in ni več v postopku nobena prošnja za vrnitev otroka, vložena v tem obdobju, otrok pa se je že vključil v svoje novo okolje.

2. Šteje se, da je bil otrok nezakonito odpeljan ali zadržan:

(a) če so s tem kršene vse ali posamezne pravice do varstva in vzgoje, dodeljene osebi, instituciji ali drugemu organu po zakonu države, v kateri je imel otrok običajno prebivališče, preden je bil odpeljan ali zadržan, in

(b) so se v času, ko je bil otrok odpeljan ali zadržan, dejansko uresničevale oziroma bi se uresničevale vse ali posamezne pravice, če otrok ne bi bil odpeljan ali zadržan.

Pravice do varstva in vzgoje, omenjene v pododstavku a), lahko izhajajo predvsem iz zakona, sodne ali upravne odločbe ali sporazuma, veljavnega po pravu te države.

3. Dokler organi, prvič omenjeni v prvem odstavku, obdržijo svojo pristojnost, lahko organi države pogodbenice, v katero je bil otrok odpeljan ali v kateri je bil zadržan, izvajajo le tiste nujne ukrepe v skladu z 11. členom, ki so potrebni za varstvo otroka ali njegovega premoženja.“

B. Pravo Unije

1. Določbe o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije

7. Svet je s Sklepom (EU) 2020/135 z dne 30. januarja 2020 o sklenitvi Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo [3] (v nadaljevanju: Sporazum o izstopu) v imenu Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo odobril ta sporazum, ki je bil priložen k temu sklepu [4].

3 UL 2020, L 29, str. 1.

4 UL 2020, L 29, str. 7.

8. Člen 86 Sporazuma o izstopu, naslovljen „Zadeve, ki tečejo pred Sodiščem Evropske unije“, v odstavkih 2 in 3 določa:

„2. Sodišče Evropske unije ostane pristojno za predhodno odločanje o zadevah na predloge sodišč Združenega kraljestva, ki so bili vloženi pred koncem prehodnega obdobja.

3. Za namene tega poglavja se šteje, da je bil postopek sprožen pred Sodiščem Evropske unije in da so bili predlogi za predhodno odločanje vloženi v trenutku, ko je bilo pisanje o začetku postopka registrirano v tajništvu Sodišča oziroma Splošnega sodišča.“

9. V skladu s členi od 126 do 132 Sporazuma o izstopu se v prehodnem obdobju, ki se začne na datum začetka veljavnosti tega sporazuma in konča 31. decembra 2020, razen v primeru podaljšanja, pravo Unije še naprej uporablja za Združeno kraljestvo in v njem pod pogoji, določenimi v tem sporazumu.

2. Uredba (ES) št. 2201/2003

10. V uvodnih izjavah 1, 2, 12, 21 in 33 Uredbe št. 2201/2003 je navedeno:

„(1) Evropska skupnost si je zastavila cilj oblikovati območje svobode, varnosti in pravice, v katerem je zagotovljen prost pretok oseb. V ta namen mora Skupnost med drugim sprejeti tudi ukrepe na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah, potrebne za pravilno delovanje notranjega trga.

(2) Evropski svet je v Tampereju podprl načelo medsebojnega priznavanja sodnih odločb kot temelj za oblikovanje resničnega pravosodnega prostora in opredelil pravico do stikov z otrokom kot prednostno nalogo.

[…]

(12) Temelji pristojnosti v zadevah starševske odgovornosti, določeni v tej uredbi, so oblikovani tako, da kar najbolj upoštevajo interese otroka, zlasti kriterij povezanosti. To pomeni, da je v prvi vrsti pristojna država članica, v kateri ima otrok običajno prebivališče, z izjemo nekaterih primerov spremembe otrokovega prebivališča ali v skladu s sporazumom med nosilcema starševske odgovornosti.

[…]

(21) Priznavanje in izvrševanje sodnih odločb, izrečenih v državi članici, mora temeljiti na načelu medsebojnega zaupanja, razloge za nepriznanje pa je treba omejiti na kar najmanjši obseg.

[…]

(33) Ta uredba priznava temeljne pravice in upošteva načela Listine o temeljnih pravicah Evropske unije. Njen namen je predvsem zagotoviti spoštovanje temeljnih otrokovih pravic, kakor so določene v členu 24 Listine o temeljnih pravicah Evropske unije.“

11. Člen 1 te uredbe, naslovljen „Področje uporabe“, ki je v poglavju I navedene uredbe z naslovom „Področje uporabe in opredelitve“, v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Ta uredba se uporablja ne glede na vrsto sodišča v civilnih zadevah, ki se nanašajo na:

[…]

(b) podelitev, izvrševanje, prenos, omejitev ali odvzem starševske odgovornosti.

2. Zadeve iz odstavka 1(b) lahko zlasti zadevajo:

(a) pravice do varstva in vzgoje otroka in pravice do stikov z otrokom;

[…]“.

12. Člen 2 te uredbe, naslovljen „Opredelitve“, ki prav tako spada v navedeno poglavje I, določa:

„V tej uredbi:

[…]

3. ‚država članica‘ pomeni vse države članice z izjemo Danske;

[…]

7. ‚starševska odgovornost‘ pomeni vse pravice in dolžnosti v zvezi z osebnostjo ali s premoženjem otroka, ki so fizični ali pravni osebi podeljene s sodno odločbo, po samem zakonu ali s pravno veljavnim dogovorom. Izraz zajema pravice do varstva in vzgoje otroka in pravice do stikov z otrokom;

[…]

11. ‚neupravičena premestitev ali zadržanje‘ pomeni premestitev ali zadržanje otroka, kadar:

(a) je to kršitev pravic do varstva in vzgoje, pridobljenih s sodno odločbo ali po samem zakonu ali z dogovorom, ki ima pravno veljavo v skladu z zakonodajo države članice, v kateri je imel otrok običajno prebivališče neposredno pred premestitvijo ali zadržanjem;

in

(b) pod pogojem, da so se pravice do varstva in vzgoje otroka v času premestitve ali zadržanja dejansko izvajale, skupaj ali posamezno, ali bi se bile izvajale, če do premestitve ali zadržanja ne bi prišlo. Za varstvo in vzgojo otroka se šteje, da se izvršuje skupno, kadar v skladu s sodno odločbo ali po samem zakonu eden od nosilcev starševske odgovornosti ne more odločati o kraju otrokovega prebivališča brez soglasja drugega nosilca starševske odgovornosti.“

13. Poglavje II Uredbe št. 2201/2003, naslovljeno „Pristojnost“, v oddelku 2, v katerem so členi od 8 do 15, vsebuje pravila o pristojnosti v zadevah starševske odgovornosti.

14. Člen 8 te uredbe, naslovljen „Splošna pristojnost“, določa:

„1. Sodišča države članice so pristojna v zadevah starševske odgovornosti v zvezi z otrokom, ki običajno prebiva v tisti državi članici v trenutku, ko je sodišče začelo postopek.

2. Odstavek 1 se uporablja ob upoštevanju členov 9, 10 in 12.“

15. Člen 10 navedene uredbe, naslovljen „Pristojnost v primerih ugrabitve otroka“, določa:

„Pri neupravičeni premestitvi ali zadržanju otroka sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem, obdržijo svojo pristojnost, dokler otrok ne pridobi običajnega prebivališča v drugi državi članici in:

(a) vse osebe, institucije ali drugi organi, ki imajo pravico do varstva in vzgoje otroka, privolijo v premestitev ali zadržanje;

ali

(b) otrok prebiva v drugi državi članici najmanj eno leto po tem, ko so bile ali bi morale biti osebe, institucije ali drugi organi, ki imajo pravico do varstva in vzgoje otroka, seznanjeni s krajem otrokovega bivanja in se je otrok vživel v novo okolje ter je bil izpolnjen najmanj eden od naslednjih pogojev:

(i) v enem letu, ko je ali bi lahko bil nosilec pravic do varstva in vzgoje otroka seznanjen s krajem bivanja otroka, ni bila vložena nobena zahteva za vrnitev pri pristojnih organih države članice, kamor je bil otrok premeščen ali kjer je zadržan;

(ii) zahteva za vrnitev, ki jo je vložil nosilec pravic do varstva in vzgoje otroka, je bila umaknjena in v roku iz odstavka (i) ni bila vložena nobena nova zahteva;

(iii) primer pred sodiščem v državi članici, kjer je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem, je bil zaključen na podlagi člena 11(7);

(iv) sodno odločbo o varstvu in vzgoji otroka, ki ne nalaga vrnitve otroka, so izdala sodišča države članice, kjer je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem.“

16. Člen 12 uredbe, naslovljen „Dogovor o pristojnosti“, določa:

„1. Sodišča države članice, ki so pristojna na podlagi člena 3 za zahtevek za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze, so pristojna v vseh zadevah, ki se nanašajo na starševsko odgovornost, povezano z navedenim zahtevkom, če:

(a) ima vsaj en zakonec starševsko odgovornost do otroka;

in

(b) so zakonca in nosilci starševske odgovornosti pristojnost sodišč sprejeli izrecno ali na drugačen nedvoumen način v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, in je to v otrokovo korist.

[…]

3. Sodišča držav članic so pristojna tudi v zvezi s starševsko odgovornostjo v drugih postopkih, poleg navedenih v odstavku 1, kadar:

(a) ima otrok bistveno povezavo s to državo članico, zlasti zaradi dejstva, da eden od nosilcev starševske odgovornosti običajno prebiva v navedeni državi članici ali je otrok državljan navedene države članice;

in

(b) so vse stranke v postopku pristojnost sodišč sprejele izrecno ali na drugačen nedvoumen način v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, in je to v otrokovo korist.

4. Kadar ima otrok običajno prebivališče na ozemlju tretje države, ki ni pogodbenica [Haaške konvencije iz leta 1996], se šteje, da je pristojnost po tem členu v korist otroku, zlasti če se ugotovi, da v zadevni tretji državi postopek ni mogoč."

17. Člen 14 Uredbe št. 2201/2003, naslovljen „Subsidiarna pristojnost", določa:

„Kadar v skladu s členi od 8 do 13 niso pristojna sodišča nobene države članice, se pristojnost v vsaki državi članici določi v skladu z zakonodajo te države."

C. Pravo Združenega kraljestva

18. Členi od 1 do 3 Family Law Act 1986 (družinski zakonik iz leta 1986) se nanašajo na pristojnost sodišč Anglije in Walesa za odločanje v zadevah starševske odgovornosti.

III. Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

19. Otrok P (v nadaljevanju: deklica) je britanska državljanka, ki je bila na dan sprejetja predložitvene odločbe stara tri leta in štiri mesece. Starša deklice, ki nista poročena, vendar skupaj izvajata starševsko odgovornost v zvezi z njo, imata indijsko državljanstvo in imata dovoljenje za prebivanje v Združenem kraljestvu.

20. Oseba MCP, dekličina mati (v nadaljevanju: mati), trdi, da sta bili z deklico žrtvi slabega ravnanja, ki ga je nad njima izvajala oseba SS, otrokov oče (v nadaljevanju: oče), in da je novembra 2017 z deklico za štiri mesece pobegnila v Indijo, saj v Združenem kraljestvu ni imela nobene pomoči. Mati naj bi oktobra 2018 po ponovnem družinskem nasilju z deklico znova pobegnila v Indijo.

21. Deklico naj bi aprila 2019 začasno pripeljala nazaj v Združeno kraljestvo za manj kot dva tedna, saj naj ji v skladu z indijskimi pravili, ki urejajo priseljevanje, ne bi bilo dovoljeno ostati v Indiji več kot 180 dni. Od aprila 2019 naj bi deklica ves čas ostala v Indiji. Mati naj bi se vrnila v Združeno kraljestvo in tam živela, deklico pa naj bi pustila pri njeni stari materi oziroma svoji materi.

22. Oče se je poročil z drugo žensko in ima še enega otroka. Deklice naj ne bi videl od leta 2018 in naj bi želel, da bi ta živela z njim ali, podredno, da bi imel stike z njo.

23. Mati je 26. novembra 2019 pri Family Court at Chelmsford (sodišče za družinske zadeve v Chelmsfordu, Združeno kraljestvo) vložila zahtevo za pridobitev odločbe o posebnem vprašanju („specific issue order"), in sicer za pridobitev „dovoljenja za spremembo teritorialne pristojnosti v zvezi z otrokom" („permission to change jurisdiction of the child"). V sklepu, izdanem v zvezi s to zahtevo, je navedeno, da je to sodišče menilo, da je ob upoštevanju dekličinega običajnega prebivališča pristojno za odločanje o tej zadevi.

24. Oče je 26. avgusta 2020 pri High Court of Justice (England & Wales), Family Division (višje sodišče (Anglija in Wales), družinski oddelek), ki je predložitveno sodišče, vložil tožbo, s katero je med drugim predlagal, naj se odredi vrnitev deklice v Združeno kraljestvo in naj se mu prizna pravica do stikov s hčerko.

25. V obravnavani zadevi se predložitvenemu sodišču predlaga, naj preuči predloge matere in očeta, navedene v točkah 23 in 24 teh sklepnih predlogov.

26. To sodišče poudarja, da je – tudi če bi v celoti upoštevali trditve matere – zelo verjetno, da njeno ravnanje ustreza neupravičeni premestitvi ali neupravičenemu zadržanju deklice v Indiji.

27. Ker je bilo postavljeno vprašanje pristojnosti predložitvenega sodišča za odločanje o zadevi iz postopka v glavni stvari, se temu sodišču v zvezi s tem porajajo dvomi, pri čemer navaja, da je Uredba št. 2201/2003, ki ima neposredni učinek in ima prednost pred britanskim pravom, akt, ki ga je treba uporabiti prednostno, torej pred členi od 1 do 3 družinskega zakonika iz leta 1986. Poleg tega to sodišče meni, da okoliščina, da je bila deklica na obravnavi, ki je potekala 7. septembra 2020, postavljena pod sodno skrbništvo, ne vpliva na pristojnost za odločanje o zadevi iz postopka v glavni stvari.

28. Navedeno sodišče navaja, da je bila deklica, ko je oče 26. avgusta 2020 pri njem vložil tožbo, v Indiji 22 mesecev, kjer je prebivala pri stari materi po materini strani, pri čemer je v tem obdobju aprila 2019 preživela dva tedna v Združenem kraljestvu. Deklica naj bi se 26. avgusta 2020 povsem vživela v indijsko družbeno in družinsko okolje. Predložitveno sodišče je iz tega izpeljalo, da je imela deklica na ta datum običajno prebivališče v Indiji in da zato v skladu s členom 8 Uredbe št. 2201/2003 ni pristojno za odločanje v zadevi iz postopka v glavni stvari.

29. Poleg tega mati po navedbah tega sodišča do 26. avgusta 2020 ni nikoli nedvoumno sprejela tega, da je angleško sodišče pristojno za odločanje o vprašanjih glede starševske odgovornosti v zvezi z deklico. Torej navedeno sodišče meni, da na podlagi člena 12 Uredbe št. 2201/2003 ni več pristojno za odločanje o zadevi.

30. Glede člena 10 te uredbe naj bi bilo iz jezikovne razlage razvidno, da se ta člen nanaša na odnose med sodišči dveh držav članic. Ta razlaga naj bi bila navedena v točki 4.2.1.1 Praktičnega vodnika Evropske komisije za uporabo Uredbe Bruselj IIa[5] (v nadaljevanju: Praktični vodnik). Vendar naj bi Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (pritožbeno sodišče (Anglija in Wales) (civilni oddelek), Združeno kraljestvo) s sodbo z dne 29. julija 2014[6] sprejelo razlago, ki priznava svetovno veljavo navedenega člena 10.

31. Nazadnje, Sodišče naj bi v točki 33 sodbe UD[7] ob upoštevanju sklepnih predlogov generalnega pravobranilca H. Saugmandsgaarda Øeja[8] odločilo, da iz členov 9, 10 in 15 Uredbe št. 2201/2003 nujno izhaja, da je njihova uporaba odvisna od morebitnega spora o pristojnosti med sodišči več držav članic. Vendar naj ta preudarek ne bi bil nujno potreben za rešitev spora v tej zadevi, zato naj bi ga bilo mogoče opredeliti kot *obiter dictum*.

32. Zato predložitveno sodišče meni, da je njegova pristojnost za odločanje o zadevi iz postopka v glavni stvari odvisna od ozemeljskega dometa člena 10 Uredbe št. 2201/2003, katerega razlaga naj ne bi bila jasna.

33. V teh okoliščinah je High Court of Justice (England & Wales), Family Division (višje sodišče (Anglija in Wales), družinski oddelek) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali v skladu s členom 10 Uredbe [št. 2201/2003] sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival, obdržijo pristojnost brez časovne omejitve, če je bil otrok iz te države članice neupravičeno premeščen v državo, ki ni država članica (oziroma je bil v njej zadržan), in v kateri je po takšni premestitvi (oziroma zadržanju) po poteku določenega obdobja pridobil običajno prebivališče?“

5 Ta vodnik je na voljo na spletnem mestu https://publications.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/f7d39509-3f10-4ae2-b993-53ac6b9f93ed/language-sl

6 Na voljo na spletnem mestu http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2014/1101.html

7 Sodba z dne 17. oktobra 2018 (C-393/18 PPU, EU:C:2018:835, v nadaljevanju: sodba UD).

8 Sklepni predlogi v zadevi UD (C-393/18 PPU, EU:C:2018:749, opomba 4).

IV. Nujni postopek

34. Predložitveno sodišče je z vlogo z dne 16. novembra 2020 predlagalo, naj se ta predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po nujnem postopku iz člena 107 Poslovnika Sodišča. V podporo temu predlogu je navedlo, da bi lahko čas, ki mineva, resno ali celo nepopravljivo škodoval odnosu med otrokom in enim od njegovih staršev, v obravnavani zadevi očetom, ali razvoju otroka in njegovi vključitvi v njegovo družino in družbeno okolje.

35. Peti senat Sodišča je 2. decembra 2020 na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca odločil, da se ugodi predlogu predložitvenega sodišča.

36. Pisna stališča so predložili oče, mati in Komisija. Vsi so tudi ustno predstavili stališča na obravnavi 4. februarja 2021.

V. Analiza

37. Najprej ugotavljam, da iz člena 86 Sporazuma o izstopu, ki je začel veljati 1. februarja 2020, izhaja, da Sodišče ostane pristojno za predhodno odločanje o zadevah na predloge sodišč Združenega kraljestva, ki so bili vloženi pred koncem prehodnega obdobja. Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe je bil v sodnem tajništvu Sodišča vložen 16. novembra 2020. Sodišče torej ostaja pristojno za odločanje o tem predlogu.

38. Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 10 Uredbe št. 2201/2003 razlagati tako, da sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali neupravičenim zadržanjem, obdržijo pristojnost brez časovne omejitve, če je bil otrok z ugrabitvijo premeščen v tretjo državo, vključno s položajem, ko navedeni otrok v tej tretji državi pridobi običajno prebivališče.

A. Člen 10 Uredbe št. 2201/2003

1. Uvodne ugotovitve

a) Ozemeljsko področje uporabe Uredbe št. 2201/2003

39. Uredba št. 2201/2003 ne določa izrecno svojega ozemeljskega področja uporabe. Pred Sodiščem se je postavilo vprašanje, ali se ta uredba na splošno uporablja za pravna razmerja, ki vključujejo zgolj države članice, ali se lahko nanaša tudi na tretje države.

40. Tako je Sodišče v zadevi, v kateri je bila izrečena sodba UD, ki se je nanašala na morebiten spor o pristojnosti med državo članico, v tem primeru Združenim kraljestvom, in tretjo državo, to je Ljudsko republiko Bangladeš, preučilo svojo pristojnost za odgovor na vprašanji, ki sta mu bili predloženi in sta se nanašali zlasti na člen 8(1) Uredbe št. 2201/2003.

41. V zvezi s tem je Sodišče najprej poudarilo, da člen 1 te uredbe, ki opredeljuje njeno področje uporabe, določa civilne zadeve, za katere se navedena uredba uporablja, in tiste, za katere se ne uporablja, pri čemer v njem ni omenjena nikakršna omejitev ozemeljskega področja uporabe navedene uredbe.[9] Sodišče je dodalo, da je glede člena 8(1) Uredbe št. 2201/2003 treba ugotoviti, da ta določba določa, da so sodišča države članice pristojna v zadevah starševske odgovornosti v zvezi z otrokom, ki

9 Sodba UD, točka 31.

običajno prebiva v tisti državi članici v trenutku, ko je sodišče začelo postopek, in da iz ničesar v besedilu navedene določbe ne izhaja, da bi bila uporaba splošnega pravila o pristojnosti v zadevah starševske odgovornosti, ki je navedeno v tej določbi, pogojena z obstojem pravnega razmerja, ki bi vključevalo več držav članic. [10]

42. Sodišče je nato razsodilo, da se člen 8(1) Uredbe št. 2201/2003 razlikuje od pravil s področja priznavanja in izvrševanja, določenih s to uredbo, ki je omejena na priznavanje odločb, ki jih je izdalo sodišče države članice. [11] Sodišče je nazadnje ugotovilo, da enotna pravila o pristojnosti, določena v navedeni uredbi, niso namenjena samo uporabi v položajih, ki imajo dejansko in zadostno povezavo z delovanjem notranjega trga in ki po naravi zadeve vključujejo več držav članic, čeprav je namen samega poenotenja pravil o pristojnosti, ki ga zagotavlja ta uredba, zagotovo odstranitev ovir pri delovanju notranjega trga, ki lahko izhajajo iz neenotnosti nacionalnih zakonodaj na tem področju. [12]

43. Sodišče je na koncu analize ugotovilo, da se pravilo splošne pristojnosti iz člena 8(1) Uredbe št. 2201/2003 lahko uporabi za spore, ki vključujejo odnose med sodišči ene same države članice in sodišči tretje države, in ne le odnose med sodišči več držav članic, ter da je torej pristojno, da odgovori na postavljena vprašanja. [13]

44. Torej je iz sodne prakse Sodišča jasno razvidno, da se lahko uporaba člena 8(1) Uredbe št. 2201/2003 nanaša na pravna razmerja, ki vključujejo tretjo državo, in sicer ne glede na to, da v besedilu te določbe te države niso nikjer omenjene.

b) Razmerja med členoma 8 in 10 Uredbe št. 2201/2003

45. Kot je razvidno iz naslova člena 8 Uredbe št. 2201/2003, je z njim določeno pravilo splošne pristojnosti v zvezi s starševsko odgovornostjo. Poleg tega člen 10 te uredbe v zvezi s starševsko odgovornostjo določa posebno pravilo glede pristojnosti v primeru mednarodnega odvzema otroka.

46. V obravnavani zadevi predložitveno sodišče v svoji odločbi meni, da ravnanje matere zelo verjetno ustreza neupravičeni premestitvi ali neupravičenemu zadržanju deklice v Indiji. V tem primeru po mojem mnenju ni nikakršnega dvoma o tem, da je treba uporabiti zgolj člen 10 Uredbe št. 2201/2003.

47. Člen 8(2) te uredbe namreč določa, da se odstavek 1 tega člena „uporablja ob upoštevanju členov 9, 10 in 12“. Povedano drugače, člen 10 navedene uredbe je posebno pravilo o pristojnosti, ki ima kot *lex specialis* v položajih, ki so posebej urejeni z njim, prednost pred členom 8(1) iste uredbe. [14]

48. Ker gre torej za zadevo v zvezi s starševsko odgovornost v primeru neupravičene premestitve ali neupravičenega zadržanja otroka, se za določitev pristojnosti sodišč držav članic uporablja samo člen 10 Uredbe št. 2201/2003.

2. Domet člena 10 Uredbe št. 2201/2003 v primeru ugrabitve otroka s premestitvijo v tretjo državo

49. Preučiti je treba domet člena 10 Uredbe št. 2201/2003, če je otrok, ki je običajno prebival v eni od držav članic, neupravičeno premeščen v tretjo državo, v kateri pridobi običajno prebivališče, kot se je to zgodilo v zadevi iz postopka v glavni stvari.

10 Sodba UD, točka 32.

11 Sodba UD, točki 34 in 35.

12 Glej v tem smislu sodbo UD, točka 40.

13 Sodba UD, točki 34 in 42.

14 Glej v tem smislu sodbo z dne 20. septembra 2018, Rudigier (C-518/17, EU:C:2018:757, točka 52 in navedena sodna praksa).

50. V zvezi s tem je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pri razlagi določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi sobesedilo in cilje, ki jim sledi ureditev, katere del je.[15]

a) Besedilo člena 10 Uredbe št. 2201/2003

51. Člen 10 Uredbe št. 2201/2003 določa, da v primeru neupravičene premestitve ali zadržanja otroka sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali zadržanjem, obdržijo svojo pristojnost, dokler otrok ne pridobi običajnega prebivališča v drugi državi članici in so izpolnjeni nekateri pogoji iz tega člena.

52. Navedeni člen bi bilo mogoče v skladu s prvim pristopom razlagati tako, da se uporablja zgolj v primerih odvzema otroka in njegove premestitve v drugo državo članico.[16] Vendar menim, da ta razlaga ni ustrezna. Ta člen je namreč sestavljen iz dveh jasno ločenih delov, pri čemer je odločilni element besedna zveza „obdržijo svojo pristojnost“. Člen 10 Uredbe št. 2201/2003 bi bilo torej treba razumeti, kot je navedeno v nadaljevanju.

53. Če je otrok običajno prebival v eni od držav članic, kot to velja za deklico iz postopka v glavni stvari, sodišča te države članice obdržijo pristojnost, *dokler* ta otrok ne pridobi običajnega prebivališča v *drugi državi članici*. Ker se to nanaša samo na drugo državo članico, je po mojem mnenju iz tega mogoče izpeljati, da v primeru, da je bil otrok neupravičeno premeščen v *tretjo državo* ali je bil tam zadržan, sodišča države članice, v kateri je običajno prebival, *obdržijo pristojnost*.

54. Menim, da člen 10 Uredbe št. 2201/2003, čeprav so v njem navedene le države članice, ureja tudi pravna razmerja, ki vključujejo tretjo državo, in sicer tako, da taka razmerja ne morejo privesti do prenosa pristojnosti na sodišča te tretje države. Pri tem ni pomembno, da navedeni otrok pridobi običajno prebivališče v navedeni tretji državi, saj ne pridobi običajnega prebivališča v drugi državi članici, kot to določa člen 10 te uredbe.

55. Torej drugače od položaja, ki obstaja med dvema državama članicama, sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival pred odvzemom in premestitvijo v tretjo državo, ostanejo pristojna brez časovne omejitve (*perpetuatio fori*).

56. Drugače povedano, ob upoštevanju besedila člena 10 Uredbe št. 2201/2003 glede položaja, ko je bil otrok neupravičeno premeščen v *tretjo državo* ali je bil tam zadržan, ni „pravne praznine“. Ker ugrabitev ne vključuje premestitve v državo članico, so za odločanje o starševski odgovornosti v zvezi s tem otrokom *vedno* pristojna sodišča države članice izvora.

b) Sobesedilo člena 10 Uredbe št. 2201/2003

57. Menim, da je razlaga, po kateri sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival, v primeru odvzema otroka in njegove premestitve v tretjo državo, obdržijo pristojnost brez časovne omejitve, potrjena s sobesedilom člena 10 Uredbe št. 2201/2003.

58. Kot je bilo navedeno v točkah od 40 do 43 teh sklepnih predlogov, je Sodišče namreč izrecno priznalo, da je mogoče člen 8(1) Uredbe št. 2201/2003, ki se nanaša na splošno pristojnost v zvezi s starševsko odgovornostjo, uporabiti za pravna razmerja, ki vključujejo tretje države.

15 Sodba z dne 14. maja 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU in C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, točka 113 in navedena sodna praksa).

16 Glej v tem smislu Pataut, É., in Gallant, E., Article 10, urednika Magnus, U., Mankowski, P., Brussels II bis Regulation, Otto Schmidt, Köln, 2017, str. 123, točka 3.

59. Nobenega razloga ne vidim za drugačno razlago preostalih določb te uredbe, ki se nanašajo na pristojnost sodišč države članice v zvezi s starševsko odgovornostjo, med katerimi je člen 10 navedene uredbe. Nikakor se mi namreč ne zdi logično, da bi moralo sodišče države članice uporabiti člen 8(1) Uredbe št. 2201/2003, kadar pravna razmerja vključujejo tretjo državo, ne pa člena 10 te uredbe v primeru odvzema in premestitve v tretjo državo.

60. Ker je poleg tega člen 10 Uredbe št. 2201/2003 v odnosu do člena 8(1) te uredbe *lex specialis*, se mi zdi, da je treba – če se lahko zadnjenavedena določba uporabi za spore, ki vključujejo odnose med sodišči države članice in sodišči tretje države – enako ugotoviti tudi za navedeni člen 10.

61. Poleg tega v skladu s sodno prakso Sodišča Uredba št. 2201/2003, kot je razvidno iz njenih uvodnih izjav 2 in 21, temelji na načelu vzajemnega priznavanja sodnih odločb, ki je temelj za oblikovanje resničnega pravosodnega prostora, in na načelu medsebojnega zaupanja. S tem načelom se od vsake države članice zahteva, naj, razen v izrednih okoliščinah, šteje, da vse druge države članice spoštujejo pravo Unije in zlasti temeljne pravice, priznane s tem pravom.[17]

62. Menim, da v okviru uporabe člena 10 Uredbe št. 2201/2003 dejstvo, da vse države članice načeloma spoštujejo pravo Unije, upravičuje to, da se pod nekaterimi pogoji prizna pristojnost sodiščem države članice, v katero je bil otrok po odvzemu premeščen in v kateri je pridobil običajno prebivališče.

63. Če pa je bil otrok odvzet in premeščen v tretjo državo, se ne moreta uporabljati sodelovanje in vzajemno zaupanje, določeni s pravom Unije. Torej v sobesedilu člena 10 Uredbe št. 2201/2003 ni mogoče najti utemeljitve za priznanje pristojnosti sodišč tretje države, vključno s položajem, ko je ugrabljeni otrok v zadnjenavedeni državi pridobil običajno prebivališče.

c) Cilji člena 10 Uredbe št. 2201/2003

64. V skladu z uvodno izjavo 12 so pravila o pristojnosti, ki jih določa Uredba št. 2201/2003, oblikovana tako, da upoštevajo korist otroka, zlasti merilo povezanosti. Iz tega sledi, da ta uredba temelji na pojmovanju, v skladu s katerim mora imeti prednost korist otroka.[18]

65. V skladu z uvodno izjavo 33 navedene uredbe je njen namen zagotoviti spoštovanje temeljnih otrokovih pravic, kakor so določene v členu 24 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.[19] V zvezi s tem člen 24(2) Listine določa, da se morajo pri vseh ukrepih javnih organov ali zasebnih ustanov, ki se nanašajo na otroke, *upoštevati predvsem* koristi otroka.

66. Tako je na splošno cilj Uredbe št. 2201/2003 v korist otroka omogočiti sodišču, ki je otroku najbližje in tako najbolje pozna njegov položaj in stopnjo razvoja, da sprejme potrebne odločitve.[20] Člen 8 te uredbe odraža ta cilj z določitvijo splošne pristojnosti sodišč države članice, v kateri ima otrok običajno prebivališče.[21]

67. Zakonodajalec Unije je želel s členom 10 navedene uredbe zaščititi korist otroka v posebnem primeru neupravičene premestitve ali zadržanja. Tako je Sodišče poudarilo, da je namen te uredbe *odvračati od odvzemov otrok* v državah članicah in v primeru odvzema doseči takojšnjo vrnitev otroka. Sodišče je dodalo, da se pristojnost sodišč države članice, v kateri je otrok običajno prebival

17 Sodba z dne 19. novembra 2020, ZW (C-454/19, EU:C:2020:947, točka 49 in navedena sodna praksa).

18 Sodba z dne 12. novembra 2014, L (C-656/13, EU:C:2014:2364, točka 48 in navedena sodna praksa).

19 Sodba z dne 11. julija 2008, Rinau (C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, točka 51).

20 Sodba z dne 9. novembra 2010, Purrucker (C-296/10, EU:C:2010:665, točka 84).

21 Sodba z dne 15. februarja 2017, W in V (C-499/15, EU:C:2017:118, točka 52).

neposredno pred premestitvijo, zaradi protipravnega odvzema otroka načeloma ne bi smela prenesti na sodišča države članice, v katero je bil otrok odpeljan, tudi če bi po protipravnem odvzemu pridobil običajno prebivališče v tej državi članici. Zato je menilo, da je treba pogoje iz člena 10(a) in (b) Uredbe št. 2201/2003 razlagati ozko.[22]

68. Torej je Sodišče odločilo, da sodišča države članice, v kateri je otrok prebival pred odvzemom, tudi če je tak otrok pridobil običajno prebivališče v drugi državi članici, načeloma ostanejo pristojna v zvezi s starševsko odgovornostjo. Povedano drugače, nezakonito dejanje, torej odvzem otroka, ki ga izvede eden od njegovih staršev, ne povzroči spremembe pristojnega sodišča za odločanje o starševski odgovornosti, da se tako zavaruje korist tega otroka.

69. Ta cilj prav tako jasno izhaja tudi iz pripravljalnega gradiva za Uredbo št. 2201/2003, v skladu s katerim „bi s tem, da bi pristojnost samodejno sledila kakršni koli spremembi običajnega prebivališča otroka, tvegali, da se umetna pristojnost doseže z uporabo nezakonitega ravnanja z namenom pridobitve pravice do varstva in vzgoje otroka“.[23]

70. Težko si predstavljam, da bi cilj odvračanja od odvzemov otrok izginil samo zato, ker je bil otrok premeščen v tretjo državo. V nasprotnem primeru bi namreč za prenehanje uporabe člena 10 Uredbe št. 2201/2003 zadostovalo, da starš, ki otroka odvzame, odide v tretjo državo, ki je lahko poleg tega v neposredni bližini ene od držav članic. Otrok bi bil tako prikrajšan za pravice, ki so mu podeljene s to uredbo, katere namen je varovanje njegove koristi.

71. Ob upoštevanju navedenih preudarkov menim, da je treba na podlagi besedila člena 10 Uredbe št. 2201/2003, sobesedila tega člena in ciljev, ki se uresničujejo z ureditvijo, katere del je, šteti, da v primeru, da je otrok, ki je običajno prebival v eni od držav članic, odvzet in premeščen v tretjo državo, sodišča te države članice brez časovne omejitve obdržijo svojo pristojnost za odločanje o starševski odgovornosti v zvezi s tem otrokom.

3. Vpliv državljanstva Unije otroka, odvzetega in premeščenega v tretjo državo

72. V obravnavani zadevi je predlagana razlaga še okrepljena s tem, da ima deklica britansko državljanstvo in da je zato na datum dejanskega stanja iz postopka v glavni stvari državljanka Unije.

73. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča člen 20 PDEU vsem osebam, ki imajo državljanstvo ene od držav članic, priznava status državljana Unije, ki naj bi bil temeljni status državljanov držav članic.[24]

74. Državljanstvo Unije podeljuje vsakemu državljanu Unije temeljno in individualno pravico do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic ob upoštevanju omejitev in pogojev, določenih v Pogodbi, in ukrepov, sprejetih za njihovo izvajanje.[25]

22 Sodba z dne 1. julija 2010, Povse (C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, točke od 43 do 45), in sklep z dne 10. aprila 2018, CV (C-85/18 PPU, EU:C:2018:220, točka 51).

23 Glej predlog uredbe Sveta o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in v sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 in o spremembi Uredbe (ES) št. 44/2001 v zvezi s preživninami, ki ga je Komisija predložila 3. maja 2002 (COM(2002) 222 final, str. 12).

24 Sodba z dne 27. februarja 2020, Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real (Zakonec državljana Unije) (C-836/18, EU:C:2020:119, točka 35 in navedena sodna praksa).

25 Sodba z dne 27. februarja 2020, Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real (Zakonec državljana Unije) (C-836/18, EU:C:2020:119, točka 35 in navedena sodna praksa).

75. V tem okviru je Sodišče odločilo, da člen 20 PDEU nasprotuje nacionalnim ukrepom, vključno z odločbami o zavrnitvi pravice do prebivanja družinskim članom državljana Unije, katerih učinek je, da državljanom Unije preprečujejo dejansko izvrševanje bistva vsebine pravic, ki so jim podeljene z njihovim statusom.[26]

76. Menim, da se je treba v zadevi, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, zgledovati po tej sodni praksi. Če je bil namreč otrok z državljanstvom Unije odvzet in premeščen v tretjo državo, bi s tem, da bi šteli, da so za odločanje o starševski odgovornosti v zvezi s tem otrokom pristojna sodišča zadnjenavedene države, prekinili vse vezi s pravom Unije, čeprav je bil navedeni otrok žrtev neupravičene premestitve ali neupravičenega zadržanja. Vendar menim, da tak otrok zaradi navedenega nezakonitega ravnanja ne more biti prikrajšan za dejansko uživanje pravice do tega, da starševsko odgovornost v zvezi z njim preuči sodišče ene od držav članic.

77. Torej menim, da člen 20 PDEU potrjuje pristojnost sodišč države članice, v kateri je otrok z državljanstvom Unije običajno prebival neposredno pred odvzemom in premestitvijo v tretjo državo.

78. Zaradi celostne presoje ozemeljskega dometa člena 10 Uredbe št. 2201/2003 in pogojev za njegovo uporabo je treba preučiti še trditve, s katerimi je utemeljena uporaba tega člena zgolj za države članice.

4. Trditve, s katerimi je utemeljena uporaba člena 10 Uredbe št. 2201/2003 zgolj za države članice

79. Prvič, predložitveno sodišče poudarja, da je Sodišče v točki 33 sodbe UD navedlo, da v nasprotju z nekaterimi določbami Uredbe št. 2201/2003 o pristojnosti, kot so členi 9, 10 in 15, iz besedil katerih nujno izhaja, da je njihova uporaba odvisna od morebitnega spora o pristojnosti med sodišči več držav članic, iz besedila člena 8(1) te uredbe ne izhaja, da je ta določba omejena na postopke v zvezi s takimi spori.

80. Vendar se mi ta element za pristojnost sodišč ene od držav članic v primeru ugrabitve otroka s premestitvijo v tretjo državo ne zdi odločilen. Gre namreč za *obiter dictum*, ki temelji na razlogovanju *a contrario*. Tako razlogovanje pa ima že po opredelitvi relativno in omejeno pravno vrednost, saj je zgolj trditev, uporabljena v okviru preučitve člena 8(1) Uredbe št. 2201/2003. Poleg tega Sodišče v tej sodbi ni razložilo člena 10 te uredbe, saj se zadeva ni nanašala na odvzem otroka.

81. Drugič, predložitveno sodišče napotuje na Praktični vodnik, v katerem naj bi bilo določeno, da je ozemeljsko področje uporabe člena 10 Uredbe št. 2201/2003 omejeno na države članice. V zvezi s tem to sodišče navaja točko 4.2.1.1 tega vodnika, v skladu s katero „[z]a odvračanje starševskih [odvzemov] otrok med državami članicami člen 10 zagotavlja, da so sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival pred nezakonito premestitvijo ali zadržanjem (v nadaljnjem besedilu: država članica izvora), še naprej pristojna za odločanje o vsebini zadeve tudi po [odvzemu]. Pristojnost se lahko dodeli sodiščem nove države članice (v nadaljnjem besedilu: zaprošena država članica) samo pod zelo strogimi pogoji.“

82. Vendar po eni strani ugotavljam, da Komisija v Praktičnem vodniku ni preučila položaja odvzema otroka in njegove premestitve v tretjo državo. Po drugi strani ta dokument, čeprav je koristen instrument za razlago Uredbe št. 2201/2003, nikakor ni zavezujoč in zato Sodišča ne more zavezovati pri razlagi te uredbe.[27]

26 Sodba z dne 27. februarja 2020, Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real (Zakonec državljana Unije) (C-836/18, EU:C:2020:119, točka 35 in navedena sodna praksa).

27 Glej po analogiji sodbo z dne 8. maja 2019, Inspecteur van de Belastingdienst (C-631/17, EU:C:2019:381, točka 41).

83. Tretjič, predložitveno sodišče še trdi, da bi bilo treba člen 10 Uredbe št. 2201/2003 razlagati tako, da je njegovo ozemeljsko področje uporabe omejeno na države članice, ker naj bi bil sicer obstoj pristojnosti, ki jo obdrži država članica izvora, časovno neomejen. Po mnenju tega sodišča bi bila tako ta država članica z vidika pristojnosti v ugodnejšem položaju v odnosu do tretje države kot pa v odnosu do druge države članice,[28] kar naj bi bilo zelo težko razumljivo.

84. S to analizo se ne strinjam. Kot je bilo že navedeno v točki 61 teh sklepnih predlogov, Uredba št. 2201/2003 temelji na sodelovanju in vzajemnem zaupanju med sodišči držav članic, kar pod določenimi pogoji omogoča prenos pristojnosti med temi sodišči. Ker sodelovanje in vzajemno zaupanje v primeru sodišč tretje države nista določeni, menim, da je povsem utemeljeno in skladno s to uredbo, da sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred ugrabitvijo s premestitvijo v tretjo državo, ostanejo pristojna brez časovne omejitve, da se tako zavaruje korist tega otroka.

85. Četrtič, mogoče bi bilo trditi, da se Uredba št. 2201/2003 v primeru odvzema otroka in njegove premestitve v tretjo državo ne uporablja in da je treba zato napotiti na Haaško konvencijo iz leta 1996, v kateri je člen 7 z zelo podobnim besedilom, kot je besedilo člena 10 te uredbe. Vendar bi morala za uporabo te konvencije zadevna tretja država k njej pristopiti. V obravnavani zadevi pa Indija ni ena od pogodbenic te konvencije. Zato v obravnavani zadevi ni treba natančno preučiti, kako sta usklajeni Uredba št. 2201/2003 in Haaška konvencija iz leta 1996.[29] Naj zgolj pripomnim, da ta zadeva kaže na to, da če se člen 10 Uredbe št. 2201/2003 v primeru, da je otrok tik pred ugrabitvijo običajno prebival v državi članici, ne uporabi, to ne bo vedno nadomeščeno z uporabo člena 7 Haaške konvencije iz leta 1996.

86. Petič, če se Haaška konvencija iz leta 1996 ne uporabi, bi bilo treba napotiti ali na dvostransko konvencijo med zadevnima državo članico in tretjo državo ali na nacionalna pravila te države članice v zvezi s pristojnostjo sodišč, kot to določa člen 14 Uredbe št. 2201/2003. Vendar ni mogoče domnevati, da ta nacionalna pravila v primeru odvzema otroka in njegove premestitve v tretjo državo nujno zagotavljajo enako ali višjo raven varstva koristi otroka kot Uredba št. 2201/2003. Tako predložitveno sodišče v obravnavani zadevi navaja, da členi od 1 do 3 družinskega zakonika iz leta 1986 ne določajo dodatnih meril glede pristojnosti v primerjavi s tistimi, določenimi s to uredbo.

87. Šestič, na obravnavi sta mati in Komisija trdili, da bi lahko ob predpostavki, da bi sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival, v primeru odvzema otroka in njegove premestitve v tretjo državo obdržala pristojnost brez časovne omejitve, prišlo do spora o pristojnosti s sodišči te tretje države, ki bi jim eden od staršev predložil zadevo v odločanje in ki ne bi priznala pristojnosti sodišča Unije.

88. Vendar po eni strani ta problem obstaja tudi v okviru uporabe člena 8(1) Uredbe št. 2201/2003. A ta položaj Sodišča v sodbi UD ni odvrnil od priznanja, da bi se lahko ta določba uporabljala za spore, ki vključujejo odnose med sodišči ene od držav članic in sodišči tretje države. Po drugi strani je morebiten spor o pristojnosti med sodišči države članice in sodišči tretje države neločljivo povezan s pravnimi pravili Unije svetovnega dosega. Ne zdi se mi, da bi tak morebiten spor zadostoval za to, da je otrok prikrajšan za varstvo njegove koristi v primeru odvzema in njegove premestitve v tretjo državo.

28 Člen 10 Uredbe št. 2201/2003 namreč pod nekaterimi pogoji dopušča prenos pristojnosti med sodišči držav članic.

29 V skladu s členom 52(3) Haaške konvencije iz leta 1996 „[s]porazumi, ki jih mora skleniti ena ali več držav pogodbenic o vprašanjih, ki jih zajema ta konvencija, v odnosih teh držav z drugimi državami pogodbenicami ne vplivajo na določbe te konvencije“. Menim, da ima tako v skladu s to določbo, če pravna razmerja vključujejo državo članico in tretjo državo, ki je pogodbenica te konvencije, zadevna konvencija prednost pred Uredbo št. 2201/2003.

89. Zato menim, da ni mogoče z nobeno trditvijo omajati razlage člena 10 Uredbe št. 2201/2003, po kateri sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali neupravičenim zadržanjem, brez časovne omejitve obdržijo pristojnost za odločanje o starševski odgovornosti v zvezi s tem otrokom, če je navedeni otrok z odvzemom premeščen v tretjo državo, vključno s položajem, ko v tej tretji državi pridobi običajno prebivališče.

B. Člen 12 Uredbe št. 2201/2003

90. Če se Sodišče ne bi strinjalo s to analizo in bi menilo, da je uporaba člena 10 Uredbe št. 2201/2003 omejena na pravna razmerja, ki vključujejo zgolj države članice, je treba še preučiti, ali bi bilo mogoče sodiščem ene od držav članic pristojnost za odločanje o zadevi, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, kljub temu podeliti na podlagi člena 12 te uredbe.

91. V zvezi s tem člen 12(3) navedene uredbe določa, da so sodišča države članice pristojna „v postopkih poleg navedenih v odstavku 1“ tega člena, če, prvič, ima otrok bistveno povezavo s to državo članico, zlasti zaradi dejstva, da eden od nosilcev starševske odgovornosti običajno prebiva v navedeni državi članici ali je otrok državljan navedene države članice, in, drugič, so vse stranke v postopku pristojnost sodišč sprejele izrecno ali na drugačen nedvoumen način v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, in je to v otrokovo korist. Odstavek 1 navedenega člena določa, da so sodišča države članice, ki so pristojna na podlagi člena 3 te uredbe za zahtevek za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze, pristojna v vseh zadevah, ki se nanašajo na starševsko odgovornost, povezano z navedenim zahtevkom, če sta izpolnjena pogoja, določena v tem odstavku. [30]

92. Člen 12(3) Uredbe št. 2201/2003 tako določa, da mora biti ugotovljen obstoj izrecnega ali na drugačen nedvoumen način sklenjenega sporazuma o navedenem dogovoru o pristojnosti med vsemi strankami v postopku najpozneje do trenutka, ko je pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje vloženo na izbranem sodišču. [31]

93. V obravnavani zadevi predložitveno sodišče navaja, da ima deklica običajno prebivališče v Indiji. Vendar to sodišče navaja tudi, da na datum, ko mu je bila zadeva predložena v odločanje, torej 26. avgusta 2020, mati ni nikoli izrecno ali na drugačen nedvoumen način sprejela tega, da je britansko sodišče pristojno za odločanje o vprašanjih v zvezi s starševsko odgovornostjo do deklice. Zato menim, da se člen 12(3) Uredbe št. 2201/2003 ne uporablja v zadevi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari.

94. Poleg tega člen 12(4) te uredbe določa, da se, kadar ima otrok običajno prebivališče na ozemlju tretje države, ki ni pogodbenica Haaške konvencije iz leta 1996, šteje, da je pristojnost po navedenem členu 12 v korist otroka, zlasti če se ugotovi, da v zadevni tretji državi postopek ni mogoč. Ker pa vse stranke niso izrecno ali na drugačen nedvoumen način sprejele pristojnosti predložitvenega sodišča, menim, da se v zadevi, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, tudi ta določba nikakor ne uporablja.

95. Če bi Sodišče menilo, da se člena 10 in 12 Uredbe št. 2201/2003 v obravnavani zadevi ne uporabljata, menim, da ob upoštevanju točk 41 in 42 sodbe UD tega predloga za sprejetje predhodne odločbe ne bi smelo zavreči kot nedopustnega, ampak bi se moralo razglasiti za nepristojno.

30 Sodba z dne 12. novembra 2014, L (C-656/13, EU:C:2014:2364, točka 39).

31 Sodba z dne 12. novembra 2014, L (C-656/13, EU:C:2014:2364, točka 56).

VI. Predlog

96. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je postavilo High Court of Justice (England & Wales), Family Division (višje sodišče (Anglija in Wales), družinski oddelek, Združeno kraljestvo), odgovori:

Člen 10 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 je treba razlagati tako, da sodišča države članice, v kateri je otrok običajno prebival neposredno pred neupravičeno premestitvijo ali neupravičenim zadržanjem, obdržijo pristojnost za odločanje o starševski odgovornosti v zvezi s tem otrokom brez časovne omejitve, če je bil navedeni otrok odvzet in premeščen v tretjo državo, tudi če je v tej tretji državi pridobil običajno prebivališče.